शाम्भवं वैष्णवे कार्ये ब्राह्मे चाप्यथ शाम्भवम्।
गच्छन्तं लीनतां शम्भुरेकताञ्च मुहुर्म्मुहुः॥
ददर्श वामदेवोऽपि भिन्नञ्चाप्यपृथग्गतम्।
परमात्मनि गच्छन्तं लीनतां तद्वपुश्च यत्॥"

इति कालिकापुराणे १३ अध्यायः॥*॥

अस्य शरभरूपधारणकारणं यथा,—

"इति तेषां निगदतां श्रुत्वा वाक्यं जनार्द्दनः।
उवाच शङ्करं देवं ब्रह्माणञ्च विशेषतः॥
यत्कृते देवताः सर्व्वाः प्रजाश्च सकला इमाः।
प्राप्नुवन्ति महद्दुःखं शीर्य्यते सकलं जगत्॥
वाराहं सकलं कार्यं त्यक्तुमिच्छामि शङ्करः।
त्वं त्याजयस्व तत् कार्यं यत्रात्मा शङ्कराधुना॥
त्वमाप्यायस्व तेजोभिर्ब्रह्मन् स्वरहरं मुहुः।
आप्यायन्तु तदा देवाः शङ्करो हन्तु पोत्रिणम्॥
वासुदेवोऽपि तान् सर्व्वान् विसृज्य त्रिदशांस्तदा।
वाराहं तेजसा हन्तुं स्वयं ध्यानपरोऽभवत्॥
शनैः शनैर्यदा तेज आहरत्येष माधवः।
तदा देहन्तु वाराहं सत्त्वहीनं व्यजायत॥
तेजोहीनं यदा देहं ज्ञातं सर्व्वैरथामरैः।
आससाद महादेवो यज्ञवाराहमद्भुतम्॥
ब्रह्माद्यास्त्रिदशाः सर्व्वे महादेवमुपापतिम्।
अनुजग्मुस्तदा तेज आधातुं स्मरनाशने॥
ततः सर्व्वैर्देवगणैः स्वं स्वं तेजो वृषध्वजे।
आदधे तेन बलवान् सोऽतीव समजायत॥
ततः शरभरूपी स तत्क्षणाद्गिरिशोऽभवत्।
ऊर्द्ध्वोभागतश्चाष्टपादयुक्तः सुभैरवः।
द्विलक्षयोजनोच्छ्रायः सार्द्धलक्षकविस्मृतः॥"

इति कालिकापुराणे २९ अध्यायः॥

अस्य विवाहो यथा,—

ईश्वर उवाच।

"हिताय सर्व्वजगतां सम्भोगायात्मनस्तथा।
दारान् ग्रहीतुमिच्छामि तथा सन्तानवृद्धये॥
साहाय्यं तत्र कुर्व्वन्तु भवन्तो मम सांप्रतम्।
मदर्थे तनयां कालीं याचन्तान्तु हिमाचलम्॥

मार्कण्डेय उवाच।

हरं सम्बोध्य मुनयो ह्यगच्छन् गिरिराड्गृहम्।
तेन संपूजितास्ते तु प्रोचुस्ते मुनयो गिरिम्॥
यश्चन्द्रशेखरो देवो देवदेवश्च यो मतः।
शापानुग्रहणे शक्तो य एको जगतां पतिः॥
यः संहरति सर्व्वाणि जगन्ति प्रलयोद्भवे।
यो विभूतिप्रदो भक्ते नानारूपो मनोहरः॥
स ते दुहितरं कालीं भार्य्यामादातुमिच्छति।
यदि पश्यति त्वदयोग्यं वरं त्वं दुहितुः समम्।
तदा प्रयच्छ तनयां कालीं शशिभृते गिरे॥

मार्कण्डेय उवाच।

इत्युक्तस्तैर्गिरिपतिर्वरं यद्धृदयस्थितम्।
दुहितुश्च प्रियं ज्ञात्वा प्राप्यं मुदमगात्तदा॥
दास्यामि सम्भवे पुत्रीं युष्माभिः प्रार्थितस्त्वहम्।
पूर्व्वमेव तपस्तप्ता तयेशः पतिरीहितः॥
धातुर्नियोजनमिदं कोऽन्यथा कर्त्तुमुत्सहेत्।
कोऽन्यः प्रार्थयितुं शक्तः सुतां मम विना हरात्॥
हरेणानुगृहीता या तामन्यः कः समुत्सहेत्।
हरं गृहीत्वा मनसा नान्यं सापीह वाञ्छति॥
इत्युक्त्वा मेनया सार्द्धं सुतां दातुञ्च शम्भवे।
अङ्गीकृत्य विसृष्टास्ते मुनयोऽगुर्महेश्वरम्॥
ते गत्वा मुनयः सर्व्वे मरीचिप्रमुखा द्विजाः।
शैलराजो यदाचष्ट तदूचुर्मदनारये॥
हिमवांस्तनयां दातुं तुभ्यमुत्सहते हर।
यदिदानीं त्वया कर्त्तुं युज्यते क्रियतान्तु तत्॥
अस्मांश्चाप्यनुजानीहि हर गन्तुं निजाश्रमम्।
सिद्धं ज्ञात्वा हरः साध्यं मुदितस्तान् विसृष्टवान्॥
यथायोग्यं समाभाष्य क्रमादेकैकशो मुनीन्॥
कालीविवाहदिवसे यूयमायात मां प्रति।
इति चापि हरेणोक्तं प्रतिश्रुत्यर्षयो ययुः॥
अथान्योन्यप्रियतया कृत्वा कृत्वा गतागतम्।
समयं कारयामास विवाहाय हरो गिरिम्॥
माधवे मासि पञ्चम्यां सितपक्षे गुरोर्द्दिने।
चन्द्रे चोत्तरफल्गुन्यां भरण्यादौ स्थिते रवौ॥
आगता मुनयस्तत्र मरीचिप्रमुखा मुहुः।
हरेण चिन्तिताः सर्व्वे तथा ब्रह्मादयः सुराः॥
तथा च सर्व्वे दिक्पाला मुनयो ये तपोधनाः।
शच्या सह तदा शक्रो ब्रह्मान्याद्यास्तु मातरः॥
नारदश्च गतस्तत्र देवर्षिर्ब्रह्मणः सुतः।
एतैः परिकरैः सार्द्धं गणैराप्यायितः स्वकैः।
कन्याविवाहविधिना गिरिपुत्रीं हरोऽग्रहीत्॥
विवाहे गिरिणा शम्भोः सर्पा येऽष्टौ तनौ स्थिताः।
ते जाम्बूनदसन्नद्धा अलङ्कारास्तदाभवन्॥
द्विभुजोऽभून्महादेवो जटाः केशत्वमागताः।
शिरःस्थितश्चन्द्रखण्डः शोचिषा ज्वलितोऽभवत्
ललाटनेत्रमभवत्तदा रत्नं महार्घ्यकम्।
विचित्रवसनं व्याघ्रकृत्तिरासीत्तदा द्विजाः॥
विभूतिलेपोऽभूत्तस्य सुगन्धिमलयोद्भवः।
चारुरूपो हरस्तत्र बभूवाद्भुतदर्शनः॥
ततो देवाः सगन्धर्व्वाः सिद्धा विद्याधरोरगाः।
विस्मयं परमं प्रापुर्हरं दृष्ट्वा तथाविधम्।
हिमवान् मुदितश्चाभूत् सहपुत्रैश्च मेनया।
भ्रातयश्चास्य मुमुहुर्हरं दृष्ट्वा तथाविधम्॥
इदं ब्रह्मा तत्र जगौ हरं दृष्ट्वा मनोहरम्॥
सर्व्वं शिवकरं यस्माद्ब्रह्माद्यस्याभवत् सुराः।
तस्मात् शिवोऽयं लोकेषु नास्मादन्योऽधिकः शिवः॥
महेश्वरसमायुक्तमीदृशं यः स्मरेद्दृढा।
सततं तस्य कल्याणं वाञ्छितञ्च भविष्यति॥
एवं काली महामाया योगनिद्रा जगत्प्रसूः।
पूर्व्वं दाक्षायणी भूत्वा पश्चात् गिरिसुताभवत्
स्वयं समर्थापि सती कालो सम्मोहितुं हरम्।
तथाप्युग्रं तपस्तेपे हिताय जगतां शिवा।
एवं सम्मोहयामास कालिका चन्द्रशेखरम्॥
इत्येतत् कथितं सर्वं त्यक्तदेहा सती यथा।
हिमवत्तनया भूत्वा पुनः प्राप महेश्वरम्॥"

इति कालिकापुराणे ४३ अध्यायः॥*॥

अस्य गणा यथा,—

पुलस्त्य उवाच।

"हरोऽपि शम्बरे याते समाहूयाशु नन्दिनम्।
प्राहामन्त्रय शैलादौ ये स्थितास्तव शासने॥
ततो महेशवचनान्नन्दी सर्व्वगणाधिपः।
उपस्पृश्य जलं धीमान् सस्मार गणनायकान्॥
नन्दिना संस्मृताः सर्व्वे गणनाथाः सहस्रशः।
समुत्पत्य त्वरायुक्ताः प्रणतास्त्रिदशेश्वरम्॥
आगतांश्च गणान्नन्दी कृताञ्जलिपुटोऽव्ययः।
सर्व्वान्निवेदयामास शङ्कराय महात्मने॥

नन्द्युवाच।

यानेतान् पश्यसि शम्भो त्रिनेत्रान् जटिलान् शुचीन्।
एते रुद्रा इति ख्याताः कोट्य एकादशैव च॥
वानरास्यान् पश्यसि यान् शार्द्दूलसमविक्रमान्।
एते वै द्वारपालास्ते मन्त्रामानो यशोधनाः॥
षण्मुखान् पश्यसि यांश्च शक्तिपाणीन् शिखिध्वजान्।
षट् च षष्टिस्तथा कोट्यः स्कन्दनाम्नः कुमारकान्॥
एतावत्यस्तथा कोट्यः शाखा नाम षड़ाननाः।
विशाखास्तावदेवोक्ता नैगमेयाश्च शङ्कर!॥
सप्तकोटिशताः शम्भो अमी वै प्रथमोत्तमाः।
एकैकं प्रति देवेश तावत्यो ह्यपि मातरः॥
भग्नारुणितदेहाश्च त्रिनेत्राः शूलपाणयः।
एते शैवा इति प्रोक्तास्तव भक्ता गणेश्वराः॥
तथा पाशुपताश्चान्ये भस्मप्रहरणा विभो।
एते गणास्त्वसंख्याताः साहाय्यार्थं समागताः॥
पिनाकधारिणो रौद्रा गणाः कालमुखाः परे।
तव भक्ताः समायाता जटामण्डलिनोऽद्भुताः॥
खट्टाङ्गयोधिनो वीरा रक्तचर्म्मसमावृताः।
इमे प्राप्ता गणा योद्धुं महाव्रतिन उत्तमाः॥
दिग्वाससो यौनिनश्च घण्टाप्रहरणास्तथा।
निरामया नाम गणाः समायाता जगद्गुरो॥
सार्द्धत्रिनेत्राः पञ्चाक्षाः श्रीवत्साङ्कितवक्षसः।
समायाताः खगारूढा वृषभध्वजिनोऽव्ययाः॥
महापाशुपता नाम चक्रशूलधरास्तथा।
भैरवो विष्णुना सार्द्धममेदेनार्चितो हि यैः॥
इमे मृगेन्द्रवदनाः शूलबाणधनुर्धराः।
गणास्त्वद्रोमसम्भूता वीरभद्रपुरोगमाः॥
एते चान्ये च बहवः शतशोऽथ सहस्रशः।
साहाय्यार्थं तवायाता यथापीत्यादिशस्व तान्
ततोऽभ्येत्य गणाः सर्व्वे प्रणेमुर्वृषकेतनम्॥"

इति वामनपुराणे ६४ अध्यायः॥

अस्य लिङ्गपूजादि शिवलिङ्गशब्दे द्रष्टव्यम्॥

अस्मात् कोचविहारदेशीयराजवंशोत्पत्तिर्यथा,

श्रीदेव्युवाच।

"देवेश परमेशान सर्व्वज्ञ सर्वपूजित।
क्व गच्छसि मुहुर्नाथ कृपया वद शङ्कर॥